

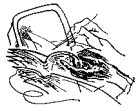
Czoboly Miklós–Gyüre Péter

A Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár informatikus szemmel

Az internet megjelenésével és elterjedésével együtt megjelentek és felerősödtek azok a nézetek, miszerint a könyvtárak elveszítik közművelődési és tájékoztatási funkcióikat, és szerepüket a világháló veszi át. Elvégre az interneten mindent meg lehet találni, el lehet olvasni, meg lehet nézni és hallgatni, minden kérdésre választ lehet kapni. Ez a nézet köszön vissza – bár egészen más okok miatt – a könyvtárak pénzügyi helyzetének, támogatásának vizsgálatakor is. Kevés olyan intézményi kör található Magyarországon, amely ilyen nehéz anyagi helyzetben van évek óta.

Ilyen körülmények között különösen értékes és értékelendő, hogy a nagy múltú Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár a felújítás során a kor szellemének és technikájának mindenben megfelelő külsőt és belsőt kapott. Budapest egyik idegenforgalmi nevezetességévé vált, kulturális, szellemi és ifjúsági központtá, ahol fiatalok és idősök töltik szabadidejüket, élnek életüket. Hogy mi emelte az intézményt az amerikai gyorséttermeknél is nagyobb népszerűségig, azt könnyű megválaszolni, ha az ember eltölt egy délelőttöt a központi könyvtár termeiben.

A könyvtár sikerének egyik tényezője a környezet. A felújított Wenckheim-palota és az új épületrészek harmóniája, eleganciája méltó háttérrel nyújt az elmélyüléshez, kikapcsolódáshoz, nem véletlen tehát, hogy az építész szakma is számos díjjal tüntette ki a tervezőket, kivitelezőket. A pazar „díszletek” szerencsére nem szorítják háttérbe a funkcionalitást. A múlt és jelen építészetének ötvözetében a főszerep a könyveké és az olvasóké. A hatalmas épület minden szeglete az olvasókat szolgálja. Játékos és izgalmas zugok adnak lehetőséget az elvonulásra, tágas terekben sorakoznak a szabadpolcok, miközben a kávézóban zajlik a társasági élet. Minden egyéb kellék mellett a fő hangsúly mégiscsak a könyveken, CD-ken, DVD-ken, videokazettákon

MAGYAR KÖNYVTÁROSOK VI. VILÁGTALÁLKOZÓJA

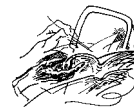
van. A Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár hálózata – jelentős részben annak köszönhetően, hogy ellenállt a szétdarabolásnak – a feladatához mért minőségű és mennyiségű állománnyal rendelkezik.

Egy korszerű könyvtár megítélésénél fontos szempont a szolgáltatások színvonala. A könyvtár vezetősége nagy figyelmet fordít az olvasóközpontú, magas színvonalú kiszolgálásra, a korszerű szolgáltatások meghonosítására. Ez utóbbi ránk, a könyvtár informatikai rendszerének szállítójára is komoly feladatot ró.

A Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár, a központi könyvtár felújításával egy időben úgy döntött, hogy kicseréli informatikai rendszerét, és a hálózat kiszolgálására bevezeti a Corvina integrált könyvtár-automatizálási rendszert. A projekt, amelynek keretében számos új funkció fejlesztését kellett elvégezni, és konvertálni kellett a könyvtár különböző adatbázisait, 1999-ben indult. 2001-ben a felújítás után megnyitott könyvtár már a Corvina rendszerrel fogadta olvasóit. Munkánk során alkalmunk nyílt megismerni a könyvtár menedzsmentjének megalkuvást nem ismerő hozzáállását, hogy tudniillik csak a kifogástalan minőség elfogadható. Ez az igényesség ugyan nem tette egyszerűbbé a munkánkat, de jelentősen hozzájárult eredményességéhez.

Azzal, hogy a könyvtár csatlakozott a Corvinát használó bibliotékák népes családjához, jelentősen hozzájárult a rendszer fejlődéséhez. Könyvtári rendszer valós körülmények közti teljesítménytesztjének elvégzésére nincs alkalmasabb hely, mint a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár. A katalógus több mint 600 000 leírást tartalmaz, amelyhez közel hárommillió kötet tartozik. A rendszer olvasói nyilvántartása 300 000 olvasót regisztrál, akik közül naponta több tízezen fel is keresik a könyvtárat. A Corvina rendszert egyidejűleg több mint 300 felhasználó és olvasó használja, és napi 20 000 kölcsönzést rögzítenek. A rendszer a méretezésén, hangolásán túl a funkcionalitás területén is sokat köszönhet a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtárnak: számos – elsősorban a közművelődési könyvtárakra jellemző – funkcióval bővült. Megvalósultak olyan fejlesztések, amelyek új vagy magasabb színvonalú szolgáltatások bevezetését teszik lehetővé a könyvtárakban.

Az olvasók gyorsabb, pontosabb kiszolgálását célozza a kereső programhoz fejlesztett raktári modul, amely lehetővé teszi a raktári kérések közvetlen eljuttatását a raktárhoz elektronikus úton.

A rendszer együttműködési képességének bővülését jelentik az USMARC mellett megvalósított HUNMARC export/import funkciók.

A kölcsönzésnél felmerülő fizetések során esedékes számlaadási kötelezettség gépi teljesítése a könyvtárosi munkát egyszerűsíti. Az e-mail és SMS kommunikáció bevonása a rendszerbe új távlatokat teremt az olvasók tájékoztatása terén.

Az együttműködés legnagyobb hozadékát a Corvina rendszer számára egy új hálózati működési modell kialakítása jelenti. Hagyományos megoldásoknál az intézmények együttműködése kimerül a valós vagy virtuális közös katalógusok építésében. A Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár hálózatának működési modellje minőségileg új dimenziót jelent. Eltérő szintű függetlenséggel rendelkező intézmények alkotnak közös rendszert. A közös és egyedi adatok egyvelege a hatékony együttműködés és a függetlenség biztosítását szolgálja. Az együttműködés alappillére a törzs- és leíróadatok közös állománya, a közös bibliográfiai katalógus és az olvasói törzsadatok. A közös állományokra épül az összehangolt kölcsönzés és gyarapítás, valamint az állományok mozgatása, a letéti rendszer.

A rendszer lehetővé teszi a kölcsönzési helyenként eltérő kölcsönzési stratégia és lokális kölcsönzési politika alkalmazását, és közben hálózati szintű korlátozások érvényesítését is. Az állománygyarapítás folyamata is követi a hálózati felépítés igényeit. A rendszer lehetőséget ad a helyi érdekek, kívánalmak rögzítésére, érvényesítésére, ugyanakkor az igények összegyűjtésével és központi összehangolásával optimalizálni lehet a rendelkezésre álló forrásokat. A központi rendelés a szállítóknál is kedvezőbb pozíciót jelent. A gyarapításra fordított összeg hatékonysága az állomány kihasználásának javításával, letéti mozgatással javítható: ezt a rendszer letéti modulja segítségével lehet adminisztrálni.

A Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár érdekében végzett fejlesztések olyan változásokat eredményeztek a Corvina Integrált Könyvtári Rendszerben, amelyek regionális vagy szakmai könyvtársoportok, hálózatok hatékony kiszolgálására teszik alkalmassá.